

De collectie vlaggen & vaandels van Amsab

Annie Geysens, Amsab

Amsab heeft een rijke verzameling vlaggen en vaandels: achthonderd vijftig in totaal, waarvan er vierhonderd negentig in de Bagattenstraat worden bewaard.

De collectie bestaat uit geborduurd, geschilderde, geapliceerde, gedrukte vlaggen en vaandels (een dertigtal) en één geweven (legwerk) vaandel. De meeste vlaggen zijn gemaakt van natuurzijde, soms van laken, de recente vlaggen zijn van nylon of katoen. Vaandels hebben aan de voorkant zijdefluweel met een tussenlaag van linnen, jute en/of karton en een voering van katoen of zijde. Bij vaandels vallen vooral de zware borduursels op en applicaties waarin metaal draad is verwerkt. Soms zijn die applicaties opgevuld met watten of karton. De collectie is een uitermate kostbaar bezit, zowel cultuurhistorisch als materiaaltechnisch. Het is daarom noodzakelijk dit unieke erfgoed

*Foto's van het vlaggendepot in de Bagattenstraat
(foto's Lieve Cosijns)*

in de beste omstandigheden te bewaren. Per vlag wordt eerst een dossier gemaakt, met foto en gedetailleerde gegevens zoals typologie, titel, datering, ontwerper, uitvoerder, afmetingen, materiaal en versieringen, iconografische beschrijving, bewaringstoestand, historiek, bibliografie, restauratieadvies, schenking of depot, plaatsnummer en negatiefnummer.

Daarna komt het conserveren. De opslagruimte van Amsab is te klein geworden om alle vlaggen en vaandels te bergen, de klimatologische omstandigheden zijn niet altijd optimaal, maar er is al een eerste stap gezet naar verantwoord beheer. Dit behelst actieve en passieve conservatie.

Actieve conservatie zijn alle maatregelen die op de vlag zelf uitgevoerd worden, zoals reiniging en restauratie. Passieve conservatie is licht- en stofvrij bewaren, bij voorkeur niet opgevouwen, en voor het opbergen gebruik maken van materialen geschikt voor museale collecties. Aangezien Amsab slechts over een beperkt budget beschikt, is de kostprijs van de noodzakelijke voorzieningen steeds een dominante factor.

De zijden vlaggen worden opgerold of plat bewaard. Door plaatsgebrek zijn we genoodzaakt de nylon vlaggen op te vouwen. Ze worden tussen zuurvrij zijdepapier gelegd en daarna opgeborgen in kartonnen dozen. Ook wimpels worden op deze manier geconserveerd. Op de zijkant van de doos wordt het inventarisnummer en het plaatsnummer genoteerd.

De zijden en katoenen vlaggen worden op zuurvrije kartonnen rollen van 15 cm diameter bewaard, in principe één vlag per rol. De rollen zijn gemonteerd op stel-

lingen die we rijdend kunnen verplaatsen. Als het om kleinere vlaggen gaat, kunnen er twee naast elkaar op één rol bewaard worden. Om beschadigingen te voorkomen wordt een vlag tussen zuurvrij zijdepapier opgerold. De rol wordt afgedekt met een hoes, gemaakt uit afgekookt ongebleekt baalkatoen. De hoes is langer dan de rol om de uiteinden te kunnen instoppen. Op deze manier wordt elke vlag maximaal stofvrij bewaard. De hoes wordt dichtgeknoopt met katoenen bandjes, voorzien van het inventarisnummer en het plaatsnummer.

Bibliografie

- F. SANTY, A. OSAER, *Met vlag en wimpel: de banistiek van de christelijke arbeidersbeweging in Vlaanderen*, Gent: Provinciebestuur Oost-Vlaanderen-KADOC, 1984, 190 p.

- E. ter HOFSTEDE, P. SCHONEWILLE, *Symbolen van eendracht. Vaandels en vlaggen van Drentse verenigingen*, Drents Museum, 1991, 52 p.

- *Symposium Conservation of Flags*, Rijksmuseum, Amsterdam, 14-18 november 1977, International Association of Arms and Military History (IAMAM), Textielcommissie Musea (Committee for Conservation of Textiles in Museums), The Netherlands, 1980, 130 p.